

DIALOG

med

Ledare

Nytt nummer av Dialog är här igen!

Följ styrelsens arbete på hemsidan www.energiradgivarna.com med aktuella händelser samt yttranden.

Vad händer lokalt? Sett, läst eller hört något nytt? Skriv om det i Dialog

Styrelsen

Den nya upplysningstiden

-En intervju med årets energirådgivare Anders Andersson och Svante Öhrnell

Intervjuare: Elisabet Nilsson

Årets energipristagare är en idérik drifttekniker och en finurlig skolvaktmästare som alltid släcker efter sig. Anders Andersson och Svante Öhrnell har, på Torvallaskolan i Östersund, visat att de små åtgärderna kan leda till de stora besparingarna.

Det hela började med att Svante, driftteknikern, konstaterade att skolans tomgångsförbrukning var för hög. Frågan som ställdes till alla användare var; "behövs förbrukningen och när?" och bollen var i rullning. Sedan följde tajtare driftstider på ventilation med nya timers samt bortkoppling av onödig belysning. Varför ha t.ex. fem lysrör i en korridor när man bara behövde ett? Utbyte från skolans gamla lampor till nya lågenergilampor var ytterligare ett steg på vägen.

– *Vad har varit det roligaste respektive svårast med ert arbete?*

– Det roligaste är att följa statistiken och se att förbrukningen minskat och fortsätter att minska tack vare vårt arbete. Det svåraste är att få brukarna, dvs. pedagogerna att vänja sig av med dåliga vanor, säger Anders.

Operation Energispar och Operation Engagemang

Anders och Svantes arbete belönades med Energipriset bl.a. för sina "små medel och enkla åtgärder". Men det bör också tilläggas att åtgärderna var många, ifrågasättandet grundligt och engagemanget stort. En modell som fler förhoppningsvis kan ta efter, även om det inte alltid är en dans på rosor. Enligt Anders väckte till exempel "Operation Energispar" en stor diskussion bland övrig skolpersonal.

– Det är ju ganska intressant hur pedagoger kan resonera tycker jag. Till exempel att när vi började spara, då sa pedagogerna att ”vad händer när vi inte kunde spara något mer då? eller ”då blir det ju inte några pengar över till pennor och suddgummin”. Jag hänger inte med i det där resonemanget riktigt, eftersom jag ser besparingarna snarare som förutsättningar till att man kan lägga mer pengar på andra saker, än tvärtom.

– Men alla de här dialogerna som uppstår pga. att det sparats är ju inte några motgångar, utan bra saker istället, tillägger Svante.

Om Operation Energispar var en kamp om besparingar så handlade Operation Engagemang om Torvallaskolans lärare och elever. Det är en sak att få höra att det är bra att släcka ljuset efter sig, men en annan sak att verkligen göra det. Då krävs kreativa och konkreta lösningar.

- Wattjakten pågick under 2 års tid, och under den perioden gick jag varje kväll för att se efter vilka som glömt att släcka ljuset och de som glömde minst fick ett pris. Första året lovade jag 20kr till varje elev i den korridor som var bäst. Det var ju ca 80, 90 elever.

Sedan har jag ställt frågor om energi och källsortering till vissa elever. De elever som gett bra svar har fått gå och köpa en pizza. Detta pågick sporadiskt under två veckor och var också roligt, säger Anders.

– *Är det svårt att få folk att ändra sina vanor?*

– Ja, och det är det som vi måste jobba på mer, helt klart, säger Svante. Och det finns mycket att göra. Man kan ju dra sådana där skräckexempel som när en lärare går mellan olika klassrum och glömmer släcka efter sig. Folk ska lära sig att släcka efter sig helt enkelt!

– Jag har funderat att till hösten att sätta små post-it lappar där det står IG (icke godkänd) på de ställen där det inte är släckt. Det finns som sagt massor att göra, bara man har lite halvtokig fantasi, säger Anders och skrattar högt.

Halvtokig fantasi eller inte, tack vare Torvallaskolans operationer tog i alla fall Östersunds kommun ett beslut att byta till lågenergilampor i alla fastigheter. Ringar på vatten, som eller som Anders enklare uttrycker det att ”bara ge sig fan på t!”

– *Görs det någon uppföljning av ert arbete idag?*

– Uppföljning sker kontinuerligt tack vare månatlig statistik. Det inte vi vet och inte kan är inte värt att veta, säger Svante.

Svenssonspararen- en myt?

Klimatfrågan är hetare än någonsin idag och det har plötsligt blivit en trend att tänka miljövänligt. Svenskar har länge haft ett rykte om sig att vara extra medvetna och klimatsmarta. Vi kommer in på en diskussion om Svenssonspararen och hur mycket av det som verkligen stämmer.

– Ja till många delar är han ju en myt, så är det ju, menar Svante. Man har ju faktiskt förbrukat kopiösa mängder energi i Sverige, t.ex. inom massaindustrin och då handlar det om terawattimmar på den enskilda anläggningen. Problemet som uppstår är ju att om inte de som driver anläggningen får det pris de vill ha, då hotar de ju med att flytta utomlands och lägga ner verksamheten och så blir det arbetslöshet. Naiva hot tycker jag. Så får de fortsätta, istället för att man ifrågasätter om det är vettigt att ha en så hög förbrukning eller inte. Det är den attityden man har inom industrin, istället för att man lär sig att anpassa sig till ett högre energipris.

– Som jag ser på det nuförtiden är vi ju *inte* bra på att spara, tycker Anders. Men jag tillhör också en generation som levte i en tid då man slösade väldigt mycket, t.ex. kört mycket bil och så. Jag skäms för mitt slöseri och försöker därför spara nu, är nog med källsortering och sån't där.

– *Är det lätt att vara klimatsmart hela tiden, även privat, i hemmet?*

– Jo det är man ju, det var ju snarare i den ändan det började, det finns ju med i det mesta jag gör och jag tycker inte det är svårt att leva som man lär. Bara man vet vad som är bästa lösningen och vad det innebär, säger Svante. Anders håller med om detta;

– Det är faktiskt de här sista åren som jag blivit energimedveten kan man väl säga. Nu håller jag på att bli extrem!

En ljusnande framtid med solenergi

När det gäller energisatsningar i Sverige idag, så verkar både Anders och Svante överens om att kärnkraft inte är något alternativ, men däremot att solen kan utnyttjas i större utsträckning än vad som görs idag.

– Jag tycker det är förvånande att solen inte används mer än vad som gjorts, och att den inte kommit längre, undrar Svante. Kärnkraften kunde klippas bort! Jag blir lika frustrerad varje gång när jag hör dem som fortfarande hävdar att vi måste bygga mer kärnkraft, för jag kan inte se någon målsättning i det.

- Det bör ju jobbas mer med sol och vind helt klart. För annars blir det inte några rester av det? till våra efterkommande, kommenterar Anders. Jag resonerar också som så att elen är för billig idag, den borde varit betydligt dyrare så att besparingarna kunde ha kommit igång mycket tidigare. Jag skulle vilja se någon omfördelning att själva kilowattpriset är högre och fasta kostnader lägre så att man kan påverka att spara mer el. Men man känner ingen större motivation att spara när det är så här "billigt", om jag får säga så.

– *Något förslag på hur man kan ändra det?*

– En snabb och enkel lösning är ju att lägga till en krona till elskatten, är Svantes förslag. För då kan ju varje förbrukare prioritera mer, kanske även välja bort en del. Men sen förstår väl jag att det finns en marknad som hela tiden vill göra pengar. Det är ju ingen som tjänar särskilt mycket på sådana som mig och Anders, som bara vill dra ned på konsumtionen, skrockar Svante.

Less is more

När jag hör Anders och Svante berätta om sina åtgärder på Torvallaskolan kan jag inte låta bli att tycka att det låter nästan för enkelt på något sätt. Släck och spara, less is more. Är det verkligen allt?

– Jaaa, många bitar i vårt arbete *är* ju väldigt enkla, hävdar Svante. Jag har försökt styra allt efter behov för att visa att där man har en kostnad ska man ha någon nytta också.

– *Går det att överföra ert arbete till mer storskaliga projekt?*

– För att det ska bli mer storskaligt?... Anders funderar lite; - ja, att folk ska släcka efter sig! Ett exempel är ju att inte ha lyset tänd i duschen, det har inte jag, för mig är det en "slentriantändning". Om fler personer skulle tänka likadant skulle vi spara jättemycket energi. Tänk dig att ingen i Sverige har lyset tänd när de tar en dusch, då kan vi nog stänga ner ett kärnkraftverk, hahah!

Östersunds kommun är idag miljöcertifierad, en av de första i landet, berättar Svante stolt i slutet av vår intervju. Att Operation Energispar har haft med ett finger i spelet går inte att ta miste på, tänker jag.

Ikväll ska jag för första gången prova att duscha med ljuset släckt.

Vem är Anders Andersson?

Ålder: 55 år

Yrke: skolvaktmästare

Bakgrund: har jobbat som elektriker, underjordsarbetare, betonghåltagare och fastighetsskötare.

Familj: Singel sedan 10 år tillbaks, har varit sambo tidigare

Kör: har ingen egen bil, lånar en i jobbet

Framtidsdröm som yngre: Nej inte någon speciell, har aldrig varit intresserad av utlandsresor, men haft många härliga år ute i skogen och på olika arbetsplatser i Sverige

Framtidsdröm idag: Resonerar inte så, är nöjd med att om jag tar mig ur sängen själv och får i mig lite föda så är det lätt att leva!

Detta gör mig glad: När jag kan hjälpa andra medmänniskor

Detta gör mig förbannad: Har väldigt svårt att bli förbannad, svår att reta upp.

Skulle beskriva Svante som: en klurig typ som är jäkligt bra på huvudräkning, har stor kunskap på många områden och är bra helt enkelt!

Skulle beskriva mig själv som: Försöker inte leta bovar utan förändringar i beteende, försöker vara mjuk när någon gjort fel. En social människa som har lätt att prata med alla åldersgrupper från småbarn till pensionärer.

Fritidsintressen: När jag har tid få åka till mitt lilla hus i Östra Jämtland, mitt "pyshål" och få pysa ut, slappna av.

Önskar mig just nu: Nej, rätt nöjd med det som jag har, drar man på sig en massa grejor blir det besvärligt.

Vem är Svante Öhrnell?

Ålder: 60 år

Yrke: Drifttekniker

Bakgrund: Har varit bonde. Gått 4-årigt tekniskt gymnasium, maskinlinjen med energiinriktning.

Familj: Familj med två vuxna söner.

Kör: Toyota privat samt tjänstebil.

Framtidsdröm som yngre: Har alltid varit intresserad av miljö och teknik.

Framtidsdröm idag: Behåller det för mig själv tills jag genomfört dem!

Detta gör mig glad: När jag har en idé och får genomföra den, ser att den funkar, hitta lösningar generellt.

Detta gör mig förbannad: Jag kan bli arg på dem som ger sig ut för att kunna saker när de inte gör det egentligen.

Skulle beskriva Anders som: Påminner om mig i mångt och mycket, lättsam att jobba med, förstår saker på ett bra sätt och har en bra uppfattning om det mesta.

Skulle beskriva mig själv som: Jag har mycket idéer och ibland tar det lite tid att sprida dem för jag sitter inne med dem rätt länge.

Fritidsintressen: Tänka ut fler energiprojekt, finns inte tid för så mycket annat!

Önskar mig just nu: Njaee. när mina barn brukar fråga mig vad jag vill ha i julklapp så svarar jag "snälla barn" och det har ju fått!

Falska energirådgivare

Roger Fredriksson, kommunal energirådgivare i Dalsland vill varna för falska energirådgivare. Försäljarna ringer upp och säger sig vara kommunala energirådgivare som vill boka in en tid för kostnadsfri rådgivning. Vid själva "rådgivningen" visar det sig att de i själva verket är försäljare.

- Släpp inte in dem överhuvudtaget, är Roger Fredrikssons råd. De är som gamla tiders symaskins- eller dammsugarförsäljare. De är verkligen slipade. Den kommunale energirådgivaren ska alltid vara opartisk och ska heller inte försöka sälja något, säger Roger Fredriksson. Energimyndigheten.

Jag har själv haft besök av en "Falsk Energirådgivare" som skulle sälja en Luft/vattenvärmepump. Det fanns bara ett pris men ingen offert eller visitkort. Att betala 102900 kr utan någon som helst underlag känns konstigt.

Vad gör vi åt detta?
Roland

Möte med Näringsdepartementet

Möte med Näringsdepartementet, Ola Alterå, 29 maj 2007

Energirådgivarna och EnergiEffektiviseringsFöretagen hade i slutet av maj ett möte med statssekreterare Ola Alterå på Näringsdepartementet för att diskutera:

Framtida rollen för de kommunala energirådgivarna

Energieffektivisering – vår nya basindustri

Samordning av insatser för energieffektivisering

Med från föreningen var Hans Nilsson och Lotta Bångens samt Anders Ekdahl, Kylentreprenörerna (EnergiEffektiviseringsFöretagen)

Inledningsvis konstaterade vi att anslagen för energieffektivisering till Energimyndigheten minskar i vårpropositionen samtidigt som näringsministern talar om effektivisering som ett av tre prioriterade områden. Om kommunal energirådgivning ska vara kvar på nuvarande nivå innebär det i princip att medel för teknikupphandling mm upphör. Ola menade att detta kan komma att förändras i höstpropositionen och att de inte hade för avsikt att lägga ner teknikupphandlingsprojekten.

1. Kommunal energirådgivning

Vi beskrev den enkät som föreningen gjort bland medlemmar avseende framtida kommunal energirådgivning och redovisade föreningens förslag:

Omforma uppdraget till att gälla både klimat- och energirådgivning.

Låt dessa nya rådgivare vara verktyg för information för flera myndigheter På detta sätt effektiviseras och förbättras informationen från de myndigheter som alla arbetar med att uppnå våra energi- och klimatmål.

Möte med Närings- departementet forts

Utöka uppdraget även till transportsektorn

Tillåt konkret rådgivning på plats

Kräv motprestation från de kommuner som tar emot bidraget

Ställ ökade krav på kompetens och oberoende på rådgivarna

Vi föreslog också en "workshop" i slutet på augusti för att mer konkret diskutera idéerna med berörda myndigheter och departement. Jesper Peterson i föreningens styrelse kommer att arbeta vidare med planering av workshopen tillsammans med Anders Nyberg på Näringsdepartementet.

2. Energieffektivisering - vår nya basindustri

Anders beskrev vår satsning på den nya basindustrin:

I energifrågor anser vi att samhället fokuserar på energiproduktion och på energidistribution och bortser från möjligheterna med energieffektivisering. Därigenom underskattas den energieffektiviseringspotential som våra branscher kan leverera. Vi vill även peka på att energieffektiviseringsbranscherna har en närmare och tydligare kundrelation än de som arbetar med energiproduktion och energidistribution. Våra företag möter användare av energi öga mot öga varje dag och kan initiera åtgärder som är nyttiga för såväl kunder som samhället. Därför vill vi synliggöra energieffektiviseringsbranschens gemensamma besparingspotential. För att vi ska lyckas måste vi erkännas av samhället som en av tre parter: energiproducenter, energidistributörer och energieffektiviserare. Därtill vill vi ha konkurrensneutrala spelregler som inte ger fördelar som uppnåtts genom historiska monopol eller regleringar.

Vi vill att...

Energieffektivisering prioriteras på affärsmässiga grunder

Installations-, service- och hantverksbranscherna kan agera på lika villkor

Energieffektiviserande åtgärder ska genom föras i anslutning till energideklarationer

Vi kommer att...

Samla den svenska energieffektiviseringsindustrin

Bli myndigheternas partner

Synliggöra möjligheter

Skapa affärskoncept som energieffektiviserar

Utbilda "alla" medarbetare i kyl-, vvs- och ventilationsföretag. I steg 1. De andra branscherna kommer.

Under hösten 2007...

Finns energieffektiviseringsföretagen

Som egen organisation

Med ett handlingsprogram

Som part till samhället.

Möte med Närings- departementet forts

3. Samordning av insatser för energieffektivisering

I "Mera Verkstad" har vi föreslagit att man skall "Inrätta ett centrum för energieffektivisering som rapporterar hur arbetet framskrider till regering och riksdag" och som ser till att myndighetsinsatserna samverkar mot ett gemensamt mål. Vi presenterade för Ola hur många olika myndigheter som påverkar energianvändningen i landet i större eller mindre grad. Dessutom visade vi två olika modeller (som båda kan behövas), dels hur myndigheterna inbördes kan agera mera samfällt, kallat "Gamla Energianvändningsrådet" och dels hur man efter modell av vindkraftsamordningen kan inrätta ett centrum som har vidare perspektiv. Vi fick intrycket att man slet seriöst med frågan inom regeringen för att ta något initiativ. Man tycks också ha diskuterat att ha någon sorts ambassadörsfunktion för effektivisering med en (eller flera personer) som kan ta större grepp. Det verkar inte omöjligt att man kommer att agera i den riktning vi önskar.

Hans Nilsson, Anders Ekdahl, Lotta Bångens

Produktnytt

Nu är den här !

Pellematic® Plus

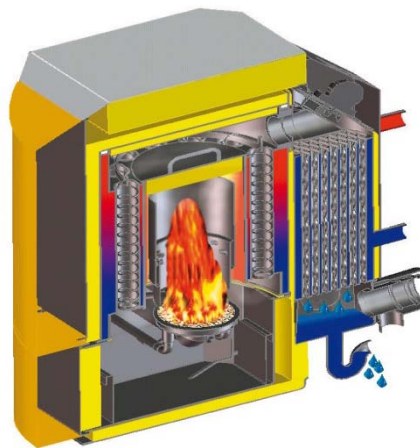
Pellets pannan med kondenserande teknik. Detta innebär att avgaserna kyls i pannan och bränslets övre värmeverde kan utnyttjas. Det kallas även för det kalimetriska värmeverdet.

Vinsten med detta är att ingen energi går till spillo. Så jämfört med en pelletskonverterad oljepanna med pelletsbrännare kan denna panna köras ca 40% snålare.

Pelletsförbrukningen minskar från 7 ton till 4,2 ton pellets per år.

Kostar pelletsen 2700 kr/ton ger det en årlig besparing på 7500 kr.

Den är inte bara snygg utan även snål

Läs mer på

<http://www.pelletsheizung.de/sitex/index.php/page.89/>

Minimässor

I flera år, senast den 20 mars i år i Nora, har vi arrangerat minimässor i våra kommuner. I de här minimässorna har vi inbjudit ett antal firmor som säljer olika typer av värmeutrustningar, fönster, isolering, ägaren av el- och fjärrvärmenätet på orten, sotaren, konsumentvägledaren samt representanter för Bergslagens Miljö- och Byggförvaltning samt trafikenheten. Senast i Nora var även en bank representerad samt Villaägarnas Riksförbund. Öppettiderna har varit mellan 13.00 – 19.00.

Bergslagens Miljö- och Byggförvaltningen, BMB, är ett samarbete mellan kommunerna i norra delen av Örebro län, Hällefors, Lindesberg, Ljusnarsberg och Nora.

Minimässorna har varit mycket uppskattade, både av utställarna och besökarna. Flera besökare har efteråt kommit och tackat oss. Det är alltid en fördel att få tala med någon mellan fyra ögon. Ska man t.ex. byta värmekälla, kan det vara bra att få tala med en försäljare, en representant för kommunens Bygg- och miljöförvaltning eller sotaren. Här finns den möjligheten, allt samlat under ett tak. Vi energirådgivare finns med för opartisk rådgivning och för olika typer av information.

Vi har haft mellan 100 och 200 besökande på varje ort. Det tycker vi är lagomt många. Då har vi haft tid att tala med besökare och kanske även ha tid för att göra en beräkning hur stor effekt en värmeanläggning bör ha.

Bernt Sköld och Christer Hultman

Energirådgivare i Hällefors-, Lindesbergs-, Ljusnarsbergs och Nora kommuner.

Rolands kluring

Elbil bra för miljön?

Om man kör en elbil och elen tillverkas med marginal el . (1 kg Koldioxid/kWh).

Ger detta mer koldioxidutsläpp per körd kilometer än om du kör en

- Etanolbil på E85
- Bensinbil
- Dieselbil

Svar till rolandjonsson@telia.com

Aktuellt hos Dig!?

Alla medlemmar är välkomna att skicka information som de vill publicera i dialog.

Kontakta: kansliet@energiradgivarna.com

Kontakta föreningen

Energirådgivarna
S:t Göransgatan 84
112 38, Stockholm

www.energiradgivarna.com